

Govor potpredsjednika Hrvatskoga sabora akademika Željka Reinera na tematskoj sjednici Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske „Hrvatska manjina u Europi“

Hrvatski sabor, 5. ožujka 2020.

Poštovani predsjedniče Odbora prof. Ljubić,
poštovani članovi odbora, uvaženi saborski zastupnici,
poštovana državna tajnice Bušić,
poštovani državni tajniče Milas,

Čast mi je i zadovoljstvo pozdraviti vas danas ovdje, u Hrvatskome saboru, u ime predsjednika Hrvatskoga sabora, svih zastupnica i zastupnika i u svoje osobno ime.

Posebno pozdravljam uvažene predstavnike hrvatske nacionalne manjine koji su danas s nama. Vi najbolje od svih znate koliko je mnogo truda i rada potrebno uložiti kako bismo sačuvali hrvatski identitet izvan granica naše domovine i koliko je mnogo kompromisa i dijaloga potrebno ostvariti kako bi se osigurali maksimalni uvjeti za ostvarivanje manjinskih prava. Na tome smo vam neizmjerljivo zahvalni jer svojim zalaganjem pomažete očuvanju nacionalnog, jezičnog, kulturnog i vjerskog identiteta Hrvatske.

Položaj i status pripadnika hrvatske nacionalne manjine različito je uređen u pojedinim državama. Opseg i razina tih prava vrlo su različiti, budući da još uvijek ne postoje čvrsti i obvezujući međunarodnopravni dokumenti iz područja zaštite nacionalnih manjina. No, razina manjinske zaštite smatra se izrazom demokratičnosti neke države. Republika Hrvatska zasigurno prednjači u Europi kad je u pitanju zaštita prava nacionalnih manjina. Stoga je Hrvatskoj izuzetno važno da je pitanje hrvatske manjine u 12 europskih zemalja visoko na dnevnom redu tih država. Voljeli bismo da se riješi pitanje priznavanja hrvatske nacionalne manjine u Republici Sloveniji. I ja sam osobno o tome više puta razgovarao sa predsjednicima slovenskog parlamenta tražeći da, ako već ne žele dati prava kao talijanskoj i mađarskoj manjini, Hrvatima daju prava barem onakva kakva su dali Romima. Iako Hrvati u Republici Bugarskoj i u Republici

Sjevernoj Makedoniji nisu formalno priznati, postoje bilateralni sporazum između dviju država o obostranoj zaštiti nacionalnih manjina. Također, Hrvatska se već dulje vrijeme zalaže da predstavnik Hrvata u mađarskoj Narodnoj skupštini ima pravo glasa, a ne da bude predstavljen samo na razini glasnogovornika bez prava odlučivanja u parlamentu.

Sva ova i brojna druga pitanja od velike su važnosti za Republiku Hrvatsku koja kroz određene mehanizme poput međuvladinih mješovitih odbora za zaštitu nacionalnih manjina i Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske nastoji sačuvati lanac povjerenja i suradnje između Hrvatske i Hrvata u drugim zemljama te u dijalogu s drugim vladama postići maksimalan učinak za dobrobit hrvatske manjine.

Iskoristio bih ovu priliku i pohvalio napore državnog tajnika Zvonka Milasa i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske koji svojim programom i aktivnostima potiču jaču suradnju hrvatske manjine s matičnom državom poput razmjene učenika i studenata, njihovih posjeta domovini i razvijanjem programa za djecu i mlade. Programi Središnjeg državnog ureda poput projekta „Korijeni“ i projekta „Domovina“ od velikog su kulturološkog, gospodarskog, ali i emotivnog značaja za sve nas.

Svakako pozdravljamo uključivanje Hrvatskoga sabora u ova za Hrvatsku izuzetno važna pitanja. Posebno bih zahvalio predsjedniku Odbora g. Ljubiću koji se velikim naporima aktivno zalaže za prava ne samo hrvatske manjine u 12 europskih zemalja, već i za prava Hrvata u Bosni i Hercegovini, koji su u toj zemlji konstitutivni narod, i za prava hrvatskog iseljeničtva. Upravo povezivanjem ove tri skupine Hrvata izvan Hrvatske sa svojom matičnom zemljom, ali i njihovim međusobnim povezivanjem stvaramo neraskidivi prsten naše bogate kulture, povijesti i baštine.

Hvala vam svima još jednom što čuvate ono što nas najbolje i najčvršće povezuje, a svijetu predstavljate prepoznatljivu sliku Hrvatske.

Završio bih riječima dr. Franje Tuđmana koje je izrekao u Splitu 26. kolovoza 1995. došavši “Vlakom slobode“: „U tom “Vlaku slobode” bili su ljudi iz svih hrvatskih krajeva, bili su ljudi iz hrvatskog iseljeničtva, iz daleke Kanade,

Argentine, Australije i Čilea. Tridesetak tisuća potomaka Bračana živi u dalekom Čileu u pustinji Antafagaste gdje su bili istjerani zato što u svojoj zemlji nisu mogli biti ni Hrvati i što nisu mogli imati kore hljeba, što nisu mogli imati – da ne bi netko rekao da sam se zabunio pa rekao hljeba mjesto kruha – ne, mi imamo hljeb kruha, ali su ga uzimali drugi, a nisu ga nama davali. Vjerom u hrvatski narod ujedinjavanjem domovinske i iseljene Hrvatske, jedinstvom one zavođene Hrvatske koja je još u Drugom svjetskom ratu ratovala jedna protiv druge pod tuđim zastavama ili pak i pod hrvatskim zastavama, ali opet jedna protiv druge. Samo s takvim jedinstvom svih krajeva, svih staleža i domovinske i iseljene Hrvatske mogli smo uspostaviti samostalnu i demokratsku nezavisnu hrvatsku državu.“